

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

Робоча програма навчальної дисципліни

КРИМІНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄВРОЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
Criminal policy of the European Union

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма
вид дисципліни
факультет юридичний

перший (бакалаврський)
08 Право
081 Право
Право
факультативна

20__/20__ навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
«__» серпня 20__ року, протокол №_

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ імені
В. Н. Каразіна доктор юридичних наук, професор О. О. Житний
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ імені В.Н.
Каразіна доктор юридичних наук, доцент Д. С. Слинко
провідний фахівець з публічних закупівель ХНУ імені В.Н. Каразіна кандидат юридичних
наук, доцент М. Л. Давиденко
докторант Харківського національного інституту державного управління, кандидат юридичних
наук О. М. Москаленко

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного
факультету

Протокол від «__» серпня 20__ року № 1

Завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін _____

Програму погоджено _____

Протокол від «__» серпня 20__ року № __

Голова методичної комісії _____

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Кримінальна політика Європейського Союзу» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 081Право, освітня програма Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальна політика Європейського Союзу» є формування у студентів уявлення про сучасний стан кримінальної політики ЄС, зміст загальної політики країн ЄС з протидії злочинності, виховання в студентів потреби систематично оновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у майбутній професійній діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування таких інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (інтегральна); здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (**ЗК-2**); знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (**ЗК-3**); здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема, в міжнародному контексті (**ЗК-7**); здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) (**ЗК-10**); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку міжнародного права, його місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій (**ЗК-14**); здатність захищати національні інтереси власної держави за допомогою міжнародно-правових інструментів (**ПК-3**); здатність вести дипломатичне та ділове листування, працювати з міжнародними документами: договорами, актами міжнародних організацій тощо, – аналізувати їхній характер і юридичний статус, складати проекти та супровідну документацію українською й іноземними мовами (**ПК-13**); здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (**СК-15**).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, студенти мають досягти таких результатів навчання:

в межах формування інтегральної компетентності студенти повинні

знати походження та зміст кримінальної політики ЄС, її загальних засад та інститутів; норми чинного законодавства ЄС в галузі протидії злочинності; особливості процесуального статусу Європолу, Євроюсту; зміст кримінальних процесуальних правовідносин у сфері співпраці з охорони порядку та правосуддя країн-членів ЄС; підстави та процесуальний порядок процедури екстрадиції;

вміти давати правове обґрунтування рішень; аналізувати юридичні факти; тлумачити та правильно застосовувати нормативно-правові акти, які регулюють діяльність органів правосуддя ЄС в сфері протидії злочинності; робити кваліфіковані висновки та надавати консультації; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до закону;

володіти юридичною термінологією та навичками роботи з нормативно-правовими актами; навичками аналізу юридичних фактів та процесуальних норм, що є об'єктом

професійної діяльності; навичками вирішення правових проблем та застосування процесуальних норм.

В межах формування компетентності **ЗК-2**

студенти повинні

знати норми чинного кримінального та кримінально процесуального законодавства ЄС, практику застосування європейського ордеру на арешт, процесу екстрадиції, правової допомоги;

вміти правильно визначати коло нормативно-правових актів, які підлягають застосуванню; робити кваліфіковані висновки та надавати консультації; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до закону та принципів права ЄС;

володіти навичками роботи з нормативними актами; обґрунтування власної точки зору; підготовки юридичних документів; вирішення проблемних питань і колізій.

В межах формування компетентності **ЗК-3**

студенти повинні

знати систему джерел кримінального та кримінально процесуального права та методів їх застосування, основні теоретичні і практичні проблеми гармонізації законодавства в сфері протидії злочинності;

вміти об'єктивно сприймати та аналізувати тенденції, що мають місце в сучасному у процесі охорони порядку та правосуддя країн-членів ЄС, а також юридичні ситуації в сфері співпраці органів правосуддя, правильно їх кваліфікувати та визначати правові приписи, які належить застосувати;

володіти навичками обґрунтування власної точки зору, прийняття процесуальних рішень, які відповідають вимогам закону.

В межах формування компетентності **ЗК 7**

студенти повинні

знати порядок міжнародного співробітництва у кримінальному процесі;

вміти адаптуватися до нових ситуацій під час здійснення кримінальної процесуальної діяльності, зокрема процедури екстрадиції та Європейського ордеру на арешт, взаємного визнання рішень суду;

володіти навичками прийняття кримінальних процесуальних рішень при зміні ситуацій.

В межах формування компетентності **ЗК-10**

студенти повинні

знати етичні основи виконання окремих дій під час здійснення процесу співпраці українських органів правосуддя та органів правосуддя країн-членів ЄС; етику кримінального процесуального доказування, та спілкування між різними учасниками кримінального провадження;

вміти аналізувати положення європейського законодавства, які регламентують етичні основи кримінальної процесуальної діяльності; відстоювати правову позицію в кримінальному провадженні в коректній, тактовній та етичній формі;

володіти навичками тлумачення змісту нормативно-правових актів, що передбачають правила етики в діяльності зокрема органів правопорядку у рамках Європолу, Євроюсту; визначення конкретних етичних правил, яких необхідно дотримуватися під час виконання окремих процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень.

В межах формування компетентності **ЗК 14**

студенти повинні

знати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення європейського суспільства;

вміти розуміти історію та закономірності розвитку європейських договорів, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство та в процесі розвитку суспільства, техніки і технологій;

володіти навичками зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень європейського суспільства під час створення зони свободи, безпеки та справедливості.

В межах формування компетентності **ПК 3**

студенти повинні

знати міжнародно-правові процедури захисту національних інтересів України;

вміти визначати міжнародно-правові інструменти захисту національних інтересів власної держави;

володіти навичками застосування міжнародно-правових інструментів захисту національних інтересів України.

В межах формування компетентності **ПК 13**

студенти повинні

знати порядок дипломатичного і ділового листування, роботи з міжнародними документами під час здійснення кримінальної процесуальної діяльності;

вміти аналізувати зміст міжнародних документів, визначати їх юридичний статус та значення для кримінальної процесуальної діяльності;

володіти навичками складання проектів й супровідної документації українською та іноземними мовами під час міжнародного співробітництва у сфері кримінального судочинства.

В межах формування компетентності **СК-15**

студенти повинні

знати особливості кримінального права ЄС, міжнародного кримінального права та європейського кримінального права; сутність принципів права ЄС та методів права ЄС (Співтовариства, Міжурядовий тощо);

вміти давати правову оцінку юридичним фактам та визначати, які правові норми належить застосувати у даних фактичних обставинах; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до принципів та методів права ЄС;

володіти навичками складання кримінальних процесуальних документів в сфері співпраці органів правосуддя України та ЄС.

1.3. Кількість кредитів 7

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-
Семестр	
5-й	-
Лекції	
112 год.	-
Семінарські заняття	
-	-
Самостійна робота	
-	-

1.6. Заплановані результати навчання

знає: сутність та зміст структурних складових, принципів та інститутів кримінальної політики Європейського Союзу; формальні компетенції основних інституцій системи ЄС,

з точки зору керівних обов'язків; процедури прийняття рішень; допоміжні органи та установи; Європейський Парламент та функції демократичного нагляду; розділ компетенцій Європейського парламенту та Комісії; Склад Європейського суду, його юрисдикцію та види справ, що входять до його компетенції; компетенції та відповідальність органів та установ ЄС, які беруть участь у розробці кримінального законодавства та політики; історію та розвиток політики співробітництва; розвиток співробітництва між правоохоронними органами; правові засади кримінальної політики ЄС; правові засади гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальні права із законодавством ЄС;

вміє: правильно визначати коло інститутів, які підлягають застосуванню в процесі міжнародної правової допомоги між країнами-членами ЄС та Україною; приймати рішення і вчиняти дії у точній відповідності до міжнародного законодавства; розробляти оптимальний алгоритм дій, необхідних для ефективного вирішення питань екстрадиції, передачі засуджених, організації взаємної допомоги у кримінальних справах; правильно складати і оформлювати відповідні документи; давати правове обґрунтування процесуальних рішень;

володіє навичками: аналізу як норм, що регламентують права та обов'язки європейських інституцій в сфері протидії злочинності та процесуальних норм, що є об'єктом професійної діяльності; вирішення правових проблем та застосування процесуальних норм у відносинах між органами кримінального судочинства ЄС та України; обґрунтування власної точки зору; спілкування як державною, та англійською мовами з різними учасниками протидії злочинності; вирішення проблемних питань і колізій в процесі взаємної допомоги між правоохоронними органами ЄС та України.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Право та установи Європейського Союзу

Тема 1. Інститути ЄС. Європейська рада та керівні установи ЄС

Ретроспективний огляд створення та удосконалення інституційної системи Європейського Союзу. Побудова єдиного інституційного дизайну Європейського Союзу: причини та наслідки. Принципи міжінституційних відносин. Трансформація інституційної системи Європейського Союзу та теорії управління демократією. Структурний склад установ Європейського Союзу, до компетенції яких входить формування та реалізація кримінальної політики. Формальні компетенції з точки зору керівних обов'язків. Процедури прийняття рішень. Допоміжні органи та установи, та їх роль у формуванні та реалізації спільної політики країн Європейського Союзу у створенні дизайну кримінальної політики ЄС.

Тема 2. Європейський Парламент та Комісія

Історія створення Європейського Парламенту та Комісії та їх розвиток. Склад Європейського Парламенту та Комісії. Європейський Парламент та функції демократичного нагляду. Європейська комісія – технократичний "двигун" євроінтеграції. Розділ компетенцій Європейського парламенту та Комісії. Процедурний порядок роботи Комісії. Проблемні питання взаємодії та співробітництва Європейського парламенту та Комісії. Перспективи удосконалення взаємодії Європейського парламенту та Комісії. Взаємодія парламенту України з Європейським парламентом та Комісією. Шляху удосконалення співробітництва.

Тема 3. Європейський суд

Історія створення Європейського Суду. Склад Європейського суду. Юрисдикція та види справ, що входять до компетенції Європейського Суду. Роль Європейського Суду у розширенні законодавства Європейського Союзу та національного законодавства країн-членів ЄС шляхом процедури попереднього рішення.

Тема 4. Закон ЄС

Види компетенцій Європейського Союзу. Первинний закон. Джерела "вторинного права" та їх особливості. Постанови Європейського Суду в системі джерел права Європейського Союзу. Місце міжнародних договорів у правовій системі Європейського Союзу.

Тема 5. Законодавчі процедури ЄС

"Звичайні" законодавчі процедури. Інші процедури. Впровадження законодавства Європейського Союзу на національному рівні. Компетенції центральних органів Європейського Союзу та законодавчих органів країн-учасників Європейського Союзу

Тема 6. Міжнародні угоди ЄС

Види угод в межах Європейського Союзу. Порядок укладення міжнародних договорів. Структура Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Роль міжнародних угод в процесі створення та реалізації спільної кримінальної політики країн-членів Європейського Союзу.

Розділ 2. Співпраця органів правопорядку у боротьбі зі злочинністю

Тема 7. Кримінальна політика ЄС

Компетенція інститутів Європейського Союзу у розробці та впровадженні кримінальній політики. Інституційний підхід студіювання кримінальної політики Європейського Союзу. Компетенції та інституційна логіка створення і функціонування органів та установ Європейського Союзу, які беруть участь у реалізації кримінального законодавства та політики протидії злочинності.

Тема 8. Історія та розвиток політики співробітництва

Правоохоронна співпраця в межах Шенгенської зони. Лісабонського договорів. Поліцейське та судове співробітництво після Лісабонського договору. Перспективи удосконалення співробітництва органів кримінальної юстиції в межах Європейського Союзу.

Тема 9. Розвиток співробітництва між правоохоронними органами

Історія створення та розвиток Євроюсту. Агентство Європейського Союзу з питань правоохоронного співробітництва (Європол). Компетенції Європолу. Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах. Принцип взаємного визнання судових рішень у межах Європейського Союзу. Порядок екстрадиції між країнами Європейського Союзу. Ордер на арешт. Рамки для прийняття рішення. Основні характеристики ордеру на арешт.

Тема 10. Правові засади кримінальної політики ЄС

Демократичні та правові основи. Парадигма взаємної довіри. Проблеми прав людини. Міжвідомча мережа відновлення активів Camden (CARIN). Наближення та взаємне визнання процесуальних гарантій підозрюваних та підсудних у кримінальних провадженнях по всьому Європейському Союзу. Кримінальна процедура в межах Європейського Союзу: питання статусу. Зв'язок між взаємним визнанням та процедурними гарантіями.

Тема 11. Кримінологія та кримінальна політика ЄС

Виробництво порядку та покарання: теоретичні питання. Кримінальна політика в дев'яностих. Німецька історія. Кримінальне переслідування: погляд на міжнародні стандарти та тенденції. Країни з перехідною економікою: вплив політичних, соціальних та економічних змін на злочинність та кримінальне правосуддя. Кримінальна політика та кримінальні санкції: погляд на тенденції та тенденції в Європі.- Злочинність та контроль злочинності в Європі. Від юридичної доктрини в кримінології.- Поліція, поліція та організована злочинність: опит країн Європейського Союзу у дослідженні організованої злочинності.

Тема 12. Кримінальне законодавство ЄС після прав Лісабону

Коротка історія кримінального права ЄС. Компетенції, законодавчі процеси та інститути ЄС у сфері кримінального права. Джерела та доктрини кримінального права ЄС. Загальні принципи кримінального права ЄС. Вступ до основ кримінального законодавства ЄС. Європейські злочини: конкретні злочини на рівні ЄС. Минуле та майбутнє кримінального права ЄС.

Розділ 3. Узгодження кримінального та кримінально-процесуального законодавства в Україні із законом Європейського Союзу.

Тема 13. Правові засади гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальних прав із законодавством ЄС

Фактори гармонізації кримінальних та кримінально-процесуального права в Україні з правом ЄС. Етапи взаємодії між Україною та Європейським Союзом щодо гармонізації законодавства у галузі кримінального права. Сучасний стан.

Тема 14. Міжнародне співробітництво України в галузі кримінального права

Взаємна правова допомога у кримінальних справах між органами кримінальної юстиції України та Європейського Союзу. Екстрадиція: порядок та принципи. Передача засуджених з території України країнам-членам Європейського Союзу та у зворотному напрямку. Взаємодія України з міжнародними поліцейськими організаціями. Медіація як засіб вирішення кримінальних конфліктів.

Тема 15. Медіація, як складова частина кримінальної політики

Медіація як засіб вирішення кримінально-правових конфліктів. Етапи взаємодії між Україною та Європейським Союзом в сфері гармонізації законодавства в сфері медіації з правом Європейського союзу. Сучасний стан та перспективи удосконалення інструментів медіації. Переваги та недоліки інституту медіації.

Кримінальне законодавство ЄС після прав Лісабону													
Разом за розділом 2	48	48											
Розділ 3. Узгодження кримінального та кримінально-процесуального законодавства в Україні із законом Європейського Союзу													
Тема 13. Правові засади гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальні права із законодавством ЄС	10	10											
Тема 14. Міжнародне співробітництво України в галузі кримінального права	10	10											
Тема 15. Медіація, як складова частина кримінальної політики	10	10											
Тема 16. Міжнародне співробітництво України в галузі медіації	10	10											
Разом за розділом 3	40	40											
Усього годин	112	112											

4. Теми семінарських занять для студентів
Не передбачені навчальним планом.

5. Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1.	Європейські принципи міжінституційних відносин	2	поточний
2.	Юрисдикція та види справ Європейського суду	2	поточний
3.	Міжнародні договори у правовій системі Європейського Союзу.	2	поточний
4.	Угода про асоціацію між Україною та ЄС.	2	поточний
5.	Компетенція центральних органів Європейського Союзу у створенні загальної кримінальної політиці.	2	поточний
6.	Співробітництво органів кримінальної юстиції ЄС від Ніщцького до Лісабонського договорів.	2	поточний
7.	Цілі створення Євроюсту та його функції	2	поточний
8.	Принципи та правила застосування міжнародних	2	поточний

	інструментів в сфері протидії злочинності (принцип взаємного визнання судових рішень, ордеру на арешт тощо)		
9.	Роль міжнародних договорів в організації загальної кримінальної політики ЄС	2	поточний
10.	Роль покарання у створенні зони безпеки та верховенства права	2	поточний
11.	Минуле та майбутнє кримінального права ЄС.	2	поточний
12.	Засади гармонізації кримінальних та кримінально-процесуальні права із законодавством ЄС	2	поточний
13.	Взаємодія українських органів МВС з європейськими поліцейськими організаціями	2	поточний
14.	Етапи гармонізації українського законодавства у сфері кримінального права з правом Європейського Союзу	2	поточний
15.	Шляхи удосконалення законодавства України у сфері співпраці з міжнародними поліцейськими організаціями	2	поточний
16.	Взаємодія органів кримінальної юстиції України та ЄС в сфері протидії організованої злочинності	2	
	Разом	32	підсумковий

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи контролю

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

За рівнем контролю результатів навчання розрізняють: самоконтроль, кафедральний та факультетський (інститутський) контроль.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки здобувачами вищої освіти з дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного та підсумкового семестрового контролю.

Факультетський (інститутський) контроль є зовнішнім контролем, призначеним для оцінки досягнення студентами базових результатів навчання, передбачених освітньою програмою, розробки пропозицій щодо оновлення освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін, оновлення засобів діагностики результатів навчання тощо, порівняння ефективності навчання студентів.

Факультетський (інститутський) контроль проводиться у формі контрольних робіт, які виконуються письмово або з використанням комп'ютерних технологій і, як правило, за тестовими технологіями.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Кримінальна політика Європейського Союзу» використовуються такі види контролю результатів навчання: поточний протягом семестру.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та схема нарахування балів визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право подати в день оголошення оцінки або наступний робочий день завідувачу кафедри письмову апеляцію, вказавши конкретні причини незгоди з оцінкою. Завідувач кафедри разом з екзаменатором, залучаючи, за необхідності, інших фахівців, протягом трьох днів розглядає апеляцію і в усній формі сповіщає здобувача вищої освіти про результати розгляду.

8. Схема нарахування балів

Планом не передбачено

9. Рекомендована література

Основна література

1. SamuliMiettinen Criminal Law and Policy in the European Union. Routledge, London–New York, 2013.
2. BenceUdvarhelyi Criminal Law Competences of the European Union Before and After the Treaty of Lisbon /European Integration Studies, Volume 11, Number 1 (2015) pp. 46–59.
3. Renaud Colson, Stewart Field EU Criminal Justice and the Challenges of Diversity: Legal Cultures in the Area of Freedom, Security and Justice. –Cambridge University Press, 2016
4. Steve Peers EU Justice and Home Affairs Law: EU Justice and Home Affairs Law: Volume I: EU Immigration and Asylum Law. – Oxford University Press, 2016
5. Jan Wouters, Frederik Naert, 'Of arrest warrants, terrorist offences and extradition deals: An appraisal of the EU's main criminal law measures against terrorism after "11 September"' (2004) 41 Common Market Law Review, Issue 4, pp. 909–935
6. Intelligence sharing and the fight against terrorism in the EU: lessons learned from Europol
7. MaylisLabayle; Hans G. Nilsson (2010). "The Role and organisation of Eurojust: added value for judicial co-operation in criminal matters"
8. In JörgMonar. The institutional dimension of the European Union's Area of Freedom, Security and Justice. Brussels: Peter Lang
9. José Luis Lopes da Mota; Roelof Jan Manschot (2004). "Eurojust and the European arrest warrant".
10. In Rob Blekxtoon. Handbook on the European Arrest Warrant. The Hague: T.M.C Asser Press.
11. Golobinek, Robert (2006). Financial Investigations and Confiscation of Proceeds from Crime: Training Manual for Law Enforcement and Judiciary (PDF). The Council of Europe. <https://www.coe.int/en/web/corruption/home>
12. Albrecht, H.-J.: Sentencing in Germany: Explaining Long-Term Stability in the Structure of Criminal Sanctions And Sentencing. Law and Contemporary Problems 76, 211–236 (2013).
13. Albrecht, H.-J.: Race, Crime and Criminal Justice in Germany. In: Race, Crime and Criminal Justice. International Perspectives. Ed. A. Kalunta-Crumpton. Palgrave Macmillan, Hampshire 2010, 72-97.
14. Albrecht, H.-J.: Legitimacy and Criminal Justice: Inequality and Discrimination in the German Criminal-Justice System. In: Legitimacy and Criminal Justice. Ed. T. R. Tyler. Russell Sage Foundation, New York 2007, 302-332.
15. Albrecht, H.-J.: Trafficking in Humans. The Phenomenon, Theory and Criminal Law Based Responses. In: Bizonyítékok. TiszteletkötetTremmelFlóriánEgyetemiTanár 65. Születésnapjára. Eds.

- C. Fenyvesi, C. Herke, B. Mészáros. *TudományegyetemÁllam- ésJogtudományi Kara, Pécs 2006, 9-29.*
16. Albrecht, H.-J.: Criminal Prosecution: A View on International Standards and Trends. In: *Rule of Law and Fair Trial. Collected Papers from the Second Roundtable under the EU-Iran Human Rights Dialogue, Brussels, 14-15 March 2003.* Ed. Danish Institute for Human Rights. Copenhagen 2003, 51-80.
  17. SamuliMiettinen *Criminal Law and Policy in the European Union.* Routledge, London–New York, 2013.
  18. BenceUdvarhelyi *Criminal Law Competences of the European Union Before and After the Treaty of Lisbon /European Integration Studies, Volume 11, Number 1 (2015) pp. 46–59.*
  19. Renaud Colson, Stewart Field *EU Criminal Justice and the Challenges of Diversity: Legal Cultures in the Area of Freedom, Security and Justice.* –Cambridge University Press, 2016.

Допоміжна література

1. Valsamis Mitsilegas *EU Criminal Law after Lisbon Rights, Trust and the Transformation of Justice in Europe* Oxford: Hart Publishing, 2016, 336 pp.
2. SamuliMiettinen *Criminal Law and Policy in the European Union.* Routledge, London–New York, 2013.
3. BenceUdvarhelyi *Criminal Law Competences of the European Union Before and After the Treaty of Lisbon /European Integration Studies, Volume 11, Number 1 (2015) pp. 46–59.*
4. Renaud Colson, Stewart Field *EU Criminal Justice and the Challenges of Diversity: Legal Cultures in the Area of Freedom, Security and Justice.* –Cambridge University Press, 2016
5. Steve Peers *EU Justice and Home Affairs Law: EU Justice and Home Affairs Law: Volume I: EU Immigration and Asylum Law.* – Oxford University Press, 2016
6. *Regulating restorative justice: a comparative study of legislative provision in European countries.* — Frankfurt: Verlag für Polizeiwissenschaft, 2012. — 548 p.
7. *Basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters: ECOSOC Resolution 2002/12 [Electronic Resource] the United Nations.* — Access mode: <http://www.un.org/en/ecosoc/docs/2002/resolution%202002-12.pdf>.
8. *Draft Salvador Declaration on Comprehensive Strategies for Global Challenges: Crime Prevention and Criminal Justice Systems and Their Development in a Changing World, 18 April 2010 / Twelfth United Nations Congress on Crime Prevention and Criminal Justice, Salvador, Brazil, 12–19 April 2010 [Electronic Resource] the United Nations.* — Access mode: <http://daccess-ods.un.org/TMP/3545084.59568024.html>.
9. *United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice ("The Beijing Rules"): The General Assembly, A/RES/40/33, 29 November 1985, 96th plenary meeting [Electronic Resource] the United Nations.* — Access mode: <http://www.un.org/documents/ga/res/40/a40r033.htm>.
10. *Vienna Declaration on Crime and Justice: Meeting the Challenges of the Twenty-first Century (E/2000/30 and E/2000/SR.43) [Electronic Resource] the United Nations.* — Access mode: <http://www.un.org/documents/ecosoc/dec/2000/edec2000-inf2-add2.pdf>.
11. *Recommendation R (86) 12 of the Committee of Ministers to Member States concerning measures to prevent and reduce the excessive workload in the courts (adopted by the Committee of Ministers on 16 September 1986 at the 399th meeting of the Ministers' Deputies) [Electronic Resource] Council of Europe. Documents database.* — Access mode: <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=606796&SecMode=1&DocId=690980&Usage=2>.
12. *Recommendation R (99) 19 of the Committee of Ministers to Member States Concerning Mediation in Penal Matters Council of Europe [Electronic Resource] Council of Europe — Documents database.* — Access mode: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=420059>.
13. *A Restorative Justice Reader: Texts, Sources and Context [Text] / Johnstone, G. (ed).* — Cullompton, Devon: Willan, 2003. — xiv+510 pp.
14. *Handbook on Restorative justice programmes [Text] / United Nations Office on Drugs and Crime.* — N.Y., 2006. — 105 p. 197

15. McCold, P. Restorative Policing Experiment. The Bethlehem Pennsylvania Police Family Group Conferencing Project [Text] / Paul McCold, Benjamin Wachtel. Community Service Foundation. — Pipersville, PA, May 1998. — 140 p.
16. Miers, D. An International Review of Restorative Justice [Text] / David Miers. — London, 2001. — 105 p., VI. — Crime Reduction Research Series, Paper 10.
17. Miers, D. Mapping Restorative Justice. Development in 25 European Countries [Text] / D. Miers, J. Willemsens. — Leuven: The European Forum for Victim-Offender Mediation and Restoratives Justice, 2004. — P. 67–68.
18. Rebuilding Community Connections — Mediation and Restorative Justice in Europe [Text] / I. Aertsen, R. Mackay, C. Pelican, J. Willemsens, M. Wright. — Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2004. — 187 p.
19. Roach, K. Changing Punishment at the Turn of the Century: Restorative Justice on the Rise [Text] / Kent Roach // Canadian Journal of Criminology. — 2000. — Vol. 42. — Issue 3. — P. 249–280.
20. Umbreit, M. National Survey of Victim-Offender Mediation Programs in the United States [Text] / Mark S. Umbreit, Claudia Fercello, Jenni Umbreit / Center for Restorative Justice & Peacemaking. School of Social Work University of Minnesota. — St. Paul, Minnesota, April 2000. — 25 p., V.
21. Van Ness, D. Restoring Justice: An Introduction to Restorative Justice [Text] / D. Van Ness, K. Heetderks. — Routledge; 5 edition, 2014. — 256 p.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. — <https://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. — <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний сайт судової влади в Україні. — <https://court.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Верховного Суду. — https://supreme.court.gov.ua/supreme/presentation/el_vidan/.
6. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України.— <https://www.gp.gov.ua>.